

er opmuntrende. De problemer, der er i børnehaverne, er nemlig fuldstændig uacceptable.

Hvis man bruger Arbejdstilsynets regler, som jo tager udgangspunkt i voksne og slet ikke er indrettet efter børn, der kan have en langt større udsathed for og måske ofte er tættere på støj end de voksne, er der altså 7 pct. af vuggestuerne, hvor støjen er så høj, at man skal bære høreværn. Jeg går ikke ud fra, at der er nogen her, der ønsker, at vi skal have en situation, hvor pædagoger og børn går rundt i vuggestuerne med høreværn på.

Men hvad er det så, vi skal gøre? Ja, vores forslag er altså, at vi helt grundlæggende tager fat på at sikre penge til, at der bliver bedre plads til børnene. Det håber jeg det på et tidspunkt kan lykkes at samle opbakning til, selv om det desværre ser ud til, at regeringen og Dansk Folkeparti vægter det at dele pengegaver ud til de rigeste i samfundet højere end at sikre, at vores børn ikke bliver tvunget til at gå med høreværn.

Man kunne også se helt bredt økonomisk på det: Hvis vi sørgede for, at der var ordentlige forhold i daginstitutionerne, kunne vi nedbringe sygefraværet både blandt de ansatte og blandt børnene. Når børn er syge, er det jo ikke sådan, at forældrene lader dem ligge alene derhjemme, og slet ikke hvis vi taler om vuggestuebørn eller børnehavebørn. Nej, så er forældrene også nødt til at blive hjemme, og da sygefravær generelt er et stort problem i det danske samfund, kunne det være, vi skulle begynde at se på nogle beregninger af, hvor meget vi egentlig kunne spare rent samfundsøkonomisk på sygefraværet, hvis vi sørgede for at få ordentlige forhold i daginstitutionerne, så vores børn og de ansatte ikke blev syge så ofte. Det kunne i hvert fald være en måde at se lidt mere kasseoverskridende på det i stedet for at se på hver kasse for sig, og det er noget af det, vi håber, vi kan få belyst under udvalgsarbejdet.

Så har der været nogen diskussion om tilsynet. Jeg kunne forstå, at De Konservative var bange for at lade embedslægerne føre tilsyn, fordi det ville indskrænke kommunernes metodefrihed, og her vil jeg i hvert fald meget gerne berolige med, at et tilsyn indskrænker ikke metodefriheden. Man vil stadig have mulighed for at have mange forskellige pædagogiske metoder: Man kan vælge at bruge skovbørnehaver, gårdbørnehaver og alle mulige andre forskellige pædagogiske metoder på trods af, at man har et tilsyn, der sikrer, at man opfylder nogle mini-

mumskrav, f.eks. til hvor mange kvadratmeter der skal være til hvert barn.

Det er ikke indskrænkning af metodefriheden, der ligger i et tilsyn. Formålet med et tilsyn er simpelt hen at sikre, at de fysiske rammer er i orden, og at arbejdsforholdene for børnene også er i orden, og vi håber, det kan lykkes at finde penge til det, så vi kan få et ordentligt tilsyn, der sikrer forholdene, på samme måde som vi har fået embedslægerne ud, når det gælder de ældre og plejehjemmene. Vi tror nemlig også, at det med de økonomiske stramninger, der løbende gennemføres over for kommunerne, desværre er nødvendigt at have et tilsyn, som er økonomisk uafhængigt af kommunerne og ser på vilkårene med udgangspunkt i børnene.

Men som sagt: Vi håber, vi kan nå et stykke videre med udvalgsarbejdet denne gang, og vi kan i hvert fald love, at vi holder fast i sagen.

Kl. 13.10

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 18:

Forslag til folketingsbeslutning om afvikling af grundtakstmodellen på det sociale område. Af Villy Søvnal (SF) m.fl. (Fremsat 22/10 2003).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Med dette forslag til folketingsbeslutning ønsker forslagsstillerne, at regeringen inden den 1. januar 2004 fremsætter et lovforslag om afvikling af grundtakstmodellen.

Efter gældende lov skal grundtakstmodellen revideres i folketingsåret 2004-05. Dette sker på

baggrund af kommunernes, amternes og udviklingsrådenes evaluering af udviklingen, og regeringen kan ikke støtte et forslag, der kortslutter denne evalueringsproces og underkender kommunernes og amternes arbejde med at få en omfattende reform til at virke i det konkrete daglige arbejde. Jeg kan således fuldt ud tilslutte mig det uddrag af et citat fra udviklingsrådet i Viborg Amt, som forslagsstillerne selv nævner: at det er for tidligt at drage håndfaste konklusioner om finansieringsreformen efter kun ét år. Det er nemlig helt rigtigt.

Forslagsstillerne citerer gamle romerske skribenter, og det er måske et udtryk for, at forslagsstillerne følte sig bedre hjemme i gamle dage med finansieringsreglerne fra før grundtakstreformen, hvor det var god latin at sende regninger til andre uden begrundelse. Jeg forholder mig imidlertid til nutidens udfordringer på det sociale område, som indeholder en nødvendig afvejning af en række hensyn.

Som forslagsstillerne er inde på, er det ikke alle steder, kommuner og amter har fundet ud af at etablere sig på en hensigtsmæssig måde; den beskrivelse er jeg enig i. Der kan gives dårlige eksempler, men der kan også gives gode eksempler, og vi kan lære af begge typer eksempler, at samarbejdet mellem kommunerne og amterne skal fungere bedre.

Det er ikke mindst godt, at de dårlige eksempler kommer frem i lyset, så de kan kommenteres. Når der som i eksemplet fra Ringkjøbing Amt peges på, at amtet skal benytte væsentlig mere personale til arbejdet med fælles sager med kommunerne, er det, fordi princippet nu er, at den, der skal betale, også skal have indflydelse på det, der skal betales til. Kommune og amt skal derfor nu mødes i en anderledes kvalificeret dialog, når begge parter skal forpligtes til indhold og udgift.

Kommunen risikerer således at få et anderledes fagligt modspil, og hvis de vil have bidrag fra amtet til finansiering, er de ikke så enerådende som tidligere. Det kan naturligvis føre til en kommunal opfattelse af, at samarbejdet med amterne er blevet forringet, således som det nævnes i eksemplet fra Københavns Amt.

Eksemplet fra Ribe Amt er også godt at få frem i lyset. Her er der blevet afdækket problemer, som ikke var forudset. Der var tillid til, at kommuner og amt i fordragelighed kunne finde frem til hensigtsmæssige løsninger, men sådan skulle det altså ikke være. Jeg fremsætter derfor i denne folketingsssamling et lovforslag, der skal

imødegå de problemer, der har været i netop det amt.

Jeg vil gerne slå fast, at redegørelserne fra kommuner, amter og udviklingsråd ikke bare er optegnelser eller bemærkninger til udviklingen. Kommuner, amter og udviklingsråd er forpligtede i henhold til deres redegørelser og til at arbejde for løsninger på de konstaterede problemer. Det er da også mit generelle indtryk, at de regionale udviklingsråd ikke bare omtaler problemer, men prøver at konkretisere kritikken og arbejde med de problemstillinger, der er rejst lokalt eller for regionen. Vi betror kommuner og amter den meget vigtige opgave at finde løsninger til samfundets svageste borgere, og bør vi så ikke også have tiltro til, at de kan finde løsninger for samarbejdet med hinanden?

I den næste grundtakstredegørelse, som kommuner, amter og udviklingsråd skal aflevere i 2004, bliver det et centralt element, at der sættes fokus på, hvilke initiativer der er taget lokalt over for de rejste problemstillinger, og hvorvidt initiativerne virker. Det er med denne grundtakstredegørelse, regeringen og Folketinget får et kvalificeret beslutningsgrundlag for en revision af grundtakstreformen.

Kl. 13.15

Socialministeriet understøtter det lokale og regionale udviklingsarbejde bl.a. gennem finansiering af en række undersøgelser, hvor udviklingsrådene sætter fokus på relevante problemstillinger.

Om få dage åbner en internetportal, grundtakst.dk, der skal styrke udvekslingen og koordineringen af erfaringer og good practise-løsninger på tværs af kommuner, amter og udviklingsråd. Det er vigtigt, at den lokale og regionale diskussion af problemer og især løsninger bliver udvekslet løbende mellem alle udviklingsrådene.

Det er ikke hensigten at tage initiativet fra den enkelte kommune, amtskommune eller det enkelte udviklingsråd, for det er fortsat her, der skal arbejdes med bæredygtige løsninger for den lokale og regionale udvikling, men vi vil skabe den kortest mulige afstand mellem det, der kan være et problem i ét amt, til den løsning, de har fundet i et andet amt.

Forslagsstillerne citerer et udviklingsråd for at sige, at kommunerne har svært ved at overskue også at skulle evaluere grundtakstmodellen, samtidig med at den indarbejdes i det daglige arbejde. Jeg er for så vidt enig og så nok også helst, at kommunerne kunne bruge alle kræfter

på at få samarbejdet med amtet til at virke smidigt og hensigtsmæssigt, men med grundtakst-reformen er det nødvendigt, at regeringen og Folketinget får det bedst mulige beslutningsgrundlag for at vurdere reformens konsekvenser og revision.

Som nævnt vil kommunen jo netop hjælpe sig selv ved i redegørelsen og overvågningen at sætte ord og handling på det, kommunen oplever som et problem.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes, ministeren holdt en munter tale, og det synes jeg altid man skal glæde sig over i et parlament. Til gengæld synes jeg, at den var meget systemorienteret. Jeg savnede fuldstændig mennesket i socialministerens tale, som var bygget op omkring kommuner og amter.

Det, der er interessant i den reform, der er vedtaget, er, at den går ud over mennesker. Konklusionen er nemlig helt håndfast i det, der ligger fra de regionale udviklingsråd, at den her lov betyder et forøget bureaukati, og at man har ansat folk for at kunne klare opgaven. Det betyder længere ventetider rundtomkring. Det betyder indsnævring i tilbuddene, altså færre tilbud. Det betyder en ufrugtbar uenighed. Og så betyder det, at retssikkerheden forsvinder et eller andet sted hen.

Der savner jeg fuldstændig i ministerens indlæg en forståelse for, at netop de allermost udsatte grupper, vi har, er dem, der i øjeblikket skal finde sig i ingen retssikkerhed, øget bureaukati, længere ventetid og en indsnævring af tilbuddene. Jeg synes, det var en meget systemorienteret tale, socialministeren holdt.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Det er jeg selvfølgelig meget ked af at hr. Villy Søvnald synes. Men nu er det jo sådan, at det er en forholdsvis ny reform, som har krævet meget bureaukati – det er vi jo alle sammen også enige om – men det gør den slags jo, når det skal rodfæste sig og forankres lokalt.

Det er mit klare indtryk, at man er begyndt at finde nogle samarbejdsprocedurer, som netop gør, at den sagsbehandling, der kan være tung for det enkelte menneske, nu bliver afgjort bag skrivebordene, og uden at det kommer til at berøre den, det handler om. Vedkommende får det tilbud, som vedkommende skal have. Det er jo det, der er sagens kerne. Det kan godt være, at

der er noget bureaukati, men blot det, at mennesket får det tilbud, der er behov for, er jo trods alt det afgørende.

Det er selvfølgelig trist, at hr. Villy Søvnald synes, den her reform er afskyelig, og ønsker den afskaffet, men jeg vil nu ikke tage den anklage på mig, at jeg ikke også skulle se på, at mennesket får de gode løsninger, og at mennesket bliver sat i centrum, for det er jo helt afgørende også for mig og for regeringen.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det er også derfor, det er vores pligt at hjælpe socialministeren med den gode intention at hjælpe mennesker, når hun kommer til at administrere noget, der går fuldstændig i modsat retning. Så det er sådan set en type vennetjeneste, kunne man jo sige, vi leverer i øjeblikket, nemlig at pege på, at alle de gode intentioner og virkeligheden simpelt hen ikke mødes i det her.

Kl. 13.20

Socialministeren var så venlig før at citere fra Viborg, hvor man siger: »Det er for tidligt at drage håndfaste konklusioner om effekten af finansieringsreformen efter et år.« Og så fortsætter de: »... adskillige kommuners administration er så arbejdsbelastet, at de ikke har indsendt fyldestgørende redegørelser for det første år.«

De sidder simpelt hen bunket op i bureaukati og sager og ventetid, og derfor har de ikke tid til at drage konklusionerne. De sidder simpelt hen og forsøger at holde sagerne fra døren.

Pointen er stadig væk, at det kan man synes er synd for kommuner og amter, men det er jo langt mere synd for den sindslidende, den hjemløse, den misbrugende, det udsatte barn, der på grund af lange ventelister og bureaukati ikke får det tilbud, vedkommende burde have. Det er vores bekymring.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jamen konklusionen er jo også, at netop den sindslidende, den hjemløse, får sit tilbud, men at man ikke har afklaret finansieringen mellem myndighederne endnu. Det skal jo ikke være sådan, at ventetiden vokser netop for de grupper, der bliver underlagt grundtakstreformen, men det er overhovedet heller ikke mit indtryk.

Så kan det godt være, at man kan finde nogle kommuner i Viborg Amt, der sidder og har problemer med at klare den sagsbehandling, der er. Men jeg kan altså også herfra citere kommuner,

som siger, at det her ikke er noget problem. De har nu fået et godt samarbejde op at køre med amtet, de ved, hvad der skal skrives i de indstillinger, der skal laves, og det kører upåklageligt. Så det bliver meget påstand mod påstand, og det synes jeg egentlig er lidt ufrugtbart.

Hvorfor skal vi dog ikke vente på den endelige evaluering? Men det er jo selvfølgelig hr. Villy Søvnalds store evne, måske en større analyserende evne end vi andre har, til at se ud i fremtiden. Jeg vil nu altså gerne have det på papir, så vi helt klart kan se de problemer, der er, så vi ved, når vi skal evaluere her i Folketinget, hvor det er, vi skal tage fat, hvor det er, problemerne er.

Ellers synes jeg, at den her debat meget ender op i, hvad vi sådan har hørt hver især, og hvem der lige har sagt hvad, og så kan den ene komme med nogle eksempler, og den anden, undertegnede, kan komme med nogle andre eksempler. Det synes jeg er ufrugtbart.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Villy Søvnald. Når han har talt og ministeren har svaret, går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg er enig i, at en god diskussion jo altid bygger på fakta og viden, og det er fair nok, så kan udvalgsarbejdet jo bruges til at bekræfte eller afkræfte, om det er rigtigt, hvad udviklingsrådene skrev til os.

Men så må jeg modsat antage, at hvis det billede, som ikke SF tegner, men som udviklingsrådene har tegnet, der hedder øget bureaukrati, der hedder længere ventetid, der hedder indsnævring af tilbud, der hedder mindre retssikkerhed, kan bekræftes under udvalgsarbejdet, så vil socialministeren, der jo holder af mennesker, ikke finde sig i, at de skal vente endnu længere tid, fordi Folketinget nu har besluttet, at man skulle vente så lang tid, inden loven skulle revideres.

Derfor må jeg tage det, socialministeren sagde, som et tilsagn om, at hvis billedet holder, så er ministeren også villig til at gå ind og ændre på det her.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg mener allerede nu at have et klart billede af, at grundtakstreformen faktisk fungerer, fordi

man ikke bare udskriver regninger, som man ønsker at andre skal betale; man overvejer tilbuddet en ekstra gang, inden man siger ja. Det synes jeg sådan set kun er godt at der kommer mere faglighed ind over.

At det så også medfører mere bureaukrati, er et problem, og derfor vil jeg selvfølgelig gerne give tilsagn om, at kan vi forenkle nogle procedurer, kan vi gøre noget, sådan at de mennesker, der skal have et tilbud, ikke unødigt længe står på venteliste – man skal selvfølgelig undersøge grundigt, at det også er det rette tilbud, vedkommende får, derfor kan vi i nogle tilfælde ikke gøre det fra dag et – er jeg da helt indstillet på at rydde problemet af vejen, og det er også min opfattelse, at de forligspartier, eller dem, der stemte for aftalen i sin tid, er helt enige om, at det bliver vi nødt til at se på, hvordan vi kan gøre bedre.

Men grundlæggende synes jeg, at grundtakstreformen har vist nogle gode og nødvendige sider og er et godt redskab.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi over til ordførerrækken, og den første ordfører er hr. Flemming Oppfeldt.

Flemming Oppfeldt (V):

SF foreslår, at vi skal afskaffe grundtakstmodellen i 2004. Venstre kan ikke støtte dette forslag.

Modellen går jo ud på, at den, der bestiller musikken i det sociale arbejde, også betaler for musikken. På den måde skulle vi sikre, at det bliver den helt rigtige musik, der bliver bestilt, og at orkesteret har den rigtige størrelse.

Det betyder, at der nu bliver klare snitflader mellem dem, der bestiller det sociale arbejde, og dem, der betaler for det. Det betyder, at der på længere sigt vil komme mere styr på udgifterne, fordi kommunerne vil satse på et mere varieret udbud af f.eks. anbringelsessteder.

Kl. 13.25

Grundtakstmodellen, eller skal vi kalde det den kommunale egenfinansieringsmodel, har jo kun virket fra den 1. januar 2002. Det første år er altid det vanskeligste. Mange ting vil gå galt i starten, når man indleder en reform, som flytter mange milliarder kroner. Jeg kender ikke en eneste stor reform, som har været uden visse fødselsvanskeligheder. Men det er et typisk træk i Socialministeriets bedømmelse af situationen i de forskellige amter og kommuner, at der netop ikke er noget typisk træk. Nogle steder er der blevet mere bureaukrati, men ikke alle steder.

Nogle steder er ventetiden blevet længere, men ikke alle steder.

Det vil sige, at ligesom der er sket uheld, så er der også sket nogle gode ting. Det tyder på, at der findes gode erfaringer, som vi kan trække på i år og til næste år. Noget tyder også på, at der som følge af grundtakstmodellens indførelse satses mere på det forebyggende arbejde. Reformen betyder, at amter og kommuner får et bedre samspil end tidligere til gavn for borgerne. Kommunerne får bedre mulighed for at diskutere den rette behandling af den enkelte borger, fordi kommunen ikke bare vælger behandlingsform i blinde og kan sende regningen videre til amtet.

SF kritiserer bureaukratiet i amterne og kommunerne, men sagen er jo netop, at der er brug for en oprustning og et kvalitetsløft i sagsbehandlingen i de mere tunge sociale sager. Det er jo ikke bare en hyldevare. De ekstra personer, der nu er beskæftiget med sagsbehandlingstiden, kan også betragtes som en god investering i fremtiden. SF kan ikke kritisere kommunerne for mangelfuld sagsbehandling og så samtidig anklage dem for at tage reformen alvorligt og opruste på dette område.

Det er så det mere indholdsmæssige, men så er der også timingen fra SF's side, som jeg ikke helt forstår. Jeg er fuldt ud klar over, at SF ikke gik ind for denne reform, men det er en kendt sag, at den skulle løbe i et par år, eventuelt med justeringer undervejs, og dernæst skulle der så komme en bedømmelse, det vil sige, at der eventuelt skal foretages en revision af loven til næste år. Det har SF da hele tiden vidst.

Hertil kommer, at siden reformens vedtagelse er der nedsat en strukturreformkommission, som skal se på opgaveløsningen mellem stat, amter og kommuner og nødvendigheden af de forskellige led i forhold til kravet om en god opgaveløsning til fordel for borgerne. Om et par måneder foreligger der så et oplæg fra denne kommission, og køreplanen vil sandsynligvis være, at debatten vil gå lystigt frem mod foråret, og at vi til næste efterår kan lovgive om den fremtidige struktur i Danmark. Det er en lovgivning, som skal træde i kraft sandsynligvis den 1. januar 2006.

Der er ingen tvivl om, at denne lovgivning vil påvirke hele dette område, som vi drøfter i dag, uanset hvordan strukturen bliver. Jeg tror, det ville være et godt bud, at en bestemt type opgaver skal løses af den samme myndighed, og dermed er det en oplagt mulighed, at hele området

vil overgå til kommunerne, og dermed vil der ikke længere være nogen konflikt i forhold til amterne.

Det vil jo derfor være meget u hensigtsmæssigt at flytte hele reformen fra 2002 tilbage til den gamle form her i 2004 og dernæst flytte det hele igen den 1. januar 2006. Derfor virker forslaget fra SF meget uigennemtænkt.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg læste for ikke så lang tid siden Venstres principprogram. Det hedder, så vidt jeg husker: Mennesket før systemet. Jeg tror, hr. Oppfeldt kom til at bytte rundt på ordene i sin tale. Jeg synes ikke, jeg kan huske, at jeg før har hørt en Venstremænd holde så systembegeistret en tale. Jeg kan ikke huske nogen Venstremænd komme med en så næsten uforbeholden hyldelse til bureaukratiet som det her, altså at bureaukratiet jo havde den fordel, at sagsbehandlingen blev grundigere. Sådan oplever folk det ikke. Folk oplever, at de bare skal vente og vente.

Hr. Flemming Oppfeldt sagde, at grundtakstmodellen havde ført til større variation, men det står i modsætning til samtlige de indberetninger, vi har fået fra de regionale udviklingsråd, der taler om det modsatte, nemlig indsnævring af tilbuddene. Hvor er det henne i verden? Er det på Færøerne, at det her har ført til større variation? Det er ikke nogen af de steder, vi har fået indberetninger fra.

Så nævnte hr. Flemming Oppfeldt, at der var styr på udgifterne, og det er rigtigt. Det er lykkedes med det her at tvinge de sociale udgifter ned, det er der bare nogle der skal lægge ryg til.

Kl. 13.30

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Det, jeg sagde, var, at denne her reform lige er trådt i kraft, at der altid vil være fødselsvanskeligheder med sådan en reform, at det er klart, at man det første år vil komme til at løbe rundt i nogle strukturer og noget bureaukrati og den slags, og det er der egentlig ikke noget at sige til.

Jeg sagde: På længere sigt vil den føre til en variation, til flere typer af anbringelsessteder og den slags. Og så sagde jeg dernæst, at det var et typisk træk ved de indberetninger, vi har fået, at der ikke er noget typisk træk, at sagsbehandlingstiden nogle steder ikke er blevet væsentlig længere, at der nogle steder altså foretages gode handlinger over for borgerne. Jeg vil sige om

hele reformen, at den vil sætte borgerne i centrum, fordi de, der skal agere, jo både kan sætte ind med forebyggende foranstaltninger, og de kan sætte ind med mere afhjælpende foranstaltninger, og de skal ikke tænke over, om det er den ene kasse eller den anden kasse, der bruger de her penge.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Nu forstår jeg forskellen på på kortere sigt og på længere sigt. Hr. Flemming Oppfeldt medgiver altså, at den beskrivelse, som de regionale udvklingsråd har givet, som er genspejlet i mit beslutningsforslag, SF's beslutningsforslag, er rigtig. Her og nu betyder det altså indsnævring af valgmuligheder, længere sagsbehandlingstider, bureaukrati, mindre retssikkerhed osv. Det medgiver hr. Flemming Oppfeldt. Men, siger han så, på længere sigt, når paradiset oprinder, så vil billedet være et helt andet.

Jeg vil godt sige, at jeg synes, det er alvorligt, hvis vi har at gøre med de allerdårligst stillede i det her samfund, på den måde at være, synes jeg, rimelig ligegyldig over for, at det faktiske billede er, at det har betydet dårligere forhold for dem.

Så kom hr. Flemming Oppfeldt også med en lidt underlig formulering, der hed »ikke væsentlig længere sagsbehandlingstider«. Nogle steder var den godt nok blevet meget længere, men ikke alle steder var den blevet væsentlig længere. Er det virkelig Venstres ambition med den of-fentlige sektor, at det ikke er gået så slemt alle steder? Nogle steder er det gået rigtig slemt, men nogle steder knap så slemt. Det var godt nok et meget defensivt forsvar for en reform.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Det, jeg nævnte, var, at ventetiderne ikke var blevet længere. Nogle steder skulle man, og det mener jeg så også, lære af den praksis og så bruge den praksis. Det var egentlig det, jeg mente i mit indlæg.

Formanden:

Hr. Villy Søvnal for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Igen: Er det virkelig Venstres ambitionsniveau i forhold til de dårligst stillede grupper, vi har i vores samfund: Sindslidende, misbrugere, han-

dicappede, de mest udsatte børn, at ventetiden ikke er blevet væsentlig længere alle steder? Nogle steder er den blevet rigtig meget længere.

Jeg troede, at den her regering gik ud med et løfte om, at nu ville man gøre det bedre for de dårligst stillede i det her samfund. Nu skulle de have bedre tilbud, de hjemløse, de sindslidende, de misbrugende, de handicappede, de udsatte børn.

Det her er en historie om det stik modsatte, og det kan hr. Flemming Oppfeldt ikke meningsfuldt benægte. Det er rigtigt, at det ene succesmål er nået, udgifterne er faldet. Men når vi taler om den enkeltes valgfrihed, så hedder det indsnævring af tilbud. Når vi taler om, hvor lang tid man skal vente, så hedder det længere ventetid. Når det hedder: Hvordan er retssikkerheden for den enkelte? Så hedder det: Det drukner i den der bureaukratiske trekant mellem amterne og kommunerne.

Så summa summarum: Hr. Flemming Oppfeldt er i øjeblikket i færd med at forsvare noget, som betyder dårligere vilkår for de allerdårligst stillede, vi har i det her samfund.

(Kort bemærkning).

Flemming Oppfeldt (V):

Nogle steder er ventetiden, som den har været hidtil, nogle steder er anbringelseskvaliteten af meget høj standard. Og jeg gjorde netop i min tale noget ud af, at det selvfølgelig ikke er et mål i sig selv at have bureaukrati, men i disse meget tunge sociale sager, som vi her taler om, de dårligst stillede i vort samfund, er det ikke tegn på dårlig kvalitet, at der bliver ansat mennesker til at lave en bedre sagsbehandling end den, der hidtil har været. Og det er den oprustning, vi ser.

Det forskrækker ikke mig, at SF i sit beslutningsforslag et sted har nævnt, at der er blevet ansat otte årsværk i en stor region til at varetage dette her område. Det forskrækker ikke Venstre. Det kan godt være, at man indimellem også skal satse på at have god og kvalificeret arbejdskraft til at bedømme de her sager.

Kl. 13.35

Sandy Brinck (S):

Dette er som nævnt en genfremsættelse af et tidligere beslutningsforslag. Men denne gang kommer forslaget tæt på, at vi får Strukturkommissionens anbefalinger og jo også må regne med, at der i kølvandet heraf kommer et udspil fra regeringen om ændringer af amters og kommu-

ners opgavefordeling og selvfølgelig også dermed finansiering.

Derfor virker det helt håbløst at tage en ny diskussion om, hvem der skal betale hvad, når vi lige om lidt skal diskutere, hvem der skal stå for hvilke opgaver. Og samtidig er jo også hele evalueringsprocessen i gang, som socialministeren har nævnt.

På den baggrund kunne jeg sådan set gå ned nu og sige, at det var det. Men det vil jeg ikke, fordi vi i Socialdemokratiet faktisk også er bekymrede over de lange sagsbehandlingstider. Og vi håber meget, at dette er et udtryk for, at man er ved at indkøre en ny finansieringsmodel.

Det var også baggrunden for, at vi i sensommeren havde socialministeren i samråd for at få afklaret nogle af de mest absurde eksempler, f.eks. at en lille ændring i en borgers situation skulle føre til en helt ny omgang bureaukrati via en ny visitation eller problemer med at tilbyde akuttilbud. Det er jo ganske enkelt vanskeligheder, som vi synes, der var al mulig grund til at få ryddet af vejen hurtigst muligt, og det håber vi at vi har medvirket til.

Samtidig skal vi jo også her på Christiansborg holde tungen lige i munden. Når vi på den ene side kræver en grundig sagsbehandling med inddragelse af ekspertise i komplicerede sager, så skal vi passe på, at vi ikke bagefter kommer og siger, at den grundighed og den inddragelse af flere fagpersoner ikke må tage tid. Det, der er vigtigt, er, at borgeren får et tilbud, som er kvalificeret, og det synes vi nok, at vi i hvert fald skal huske på, at vi også har de modsat rettede krav fra selv samme sag.

Kvaliteten har nemlig i nogle tilfælde fået et løft, hvilket også fremgår af rapporten fra en række faggrupper inden for området, bl.a. Socialrådgiverforeningen og Socialpædagogernes Landsforening, som begge i sin tid var meget imod reformen. Men selv disse faggrupper kan altså i dag også pege på positive resultater, jo tak, også en masse vanskeligheder, men vi synes dog, det er værd at bemærke, at de også kan se noget positivt, herunder en øget faglighed. Virkeligheden er altså ikke sort-hvid, heller ikke i dette tilfælde.

Det er jo meget svært at vurdere, hvor meget af problemet med de lange sagsbehandlingstider som skyldes finansieringsmodellen, og hvor meget der skyldes, at der simpelt hen ikke er nogen penge, hverken i amter eller kommuner. Regeringens økonomiske spændetrøje giver selvfølgelig flere diskussioner krone for krone, og

samtidig har regeringen jo snydt landets kommuner for en udligningsreform, som jo også gør, at en række kommuner er meget, meget hårdt presset. Så det er også svært at se, hvor meget der skyldes hvad.

Afslutningsvis vil jeg blot påpege urimeligheden i at bruge Ribe Amt som eksemplet, der skal understøtte påstanden om, at amterne har meldt sig ud af store dele af det sociale område. Nogle politikere i Ribe Amt har været helt ualmindelig tungnemme og har i modsætning til andre amter ikke forstået øvelsen. Det er jo derfor, at vi i løbet af efteråret skal behandle en Lex Ribe Amt, hvor det simpelt hen bliver skåret ud i pap. Og derfor synes jeg måske ikke, at det er det bedste eksempel på amternes generelle opførsel på det her område.

Socialdemokratiet kan ikke støtte forslaget, men netop punktet omkring sagsbehandlingstider, og der er også andre vanskeligheder, er noget af det, vi allerede er og i høj grad vil være meget opmærksomme på, når evalueringsprocessen er overstået.

Pia Kristensen (DF):

Vi er sådan set enige med SF i, at denne her reform har udløst et bureaukratisk kaos. Det går igen som en rød tråd i de mange evalueringer.

I Dansk Folkeparti har vi lige fra starten været meget skeptiske over for grundtakstmodellen, og det er ikke med vores stemmer, den er blevet vedtaget. Vi forudså, at den tredelte finansieringsmodel ville blive utrolig ressourcekrævende og kompliceret.

Der er tale om et omfangsrigt kontrol- og administrationssystem, der har til formål at kontrollere, om amter og kommuner yder den omsorg, der skal til for at behandle de svageste grupper ordentligt.

Kl. 13.40

Reformen trådte i kraft den 1. januar 2002, og i løbet af de sidste måneder er det strømmet ind med evalueringer fra de regionale udviklingsråd.

Det viser sig, at reformen er administrativt tung og bureaukratisk. Den lægger beslag på sagsbehandlerens tid og øger ventetiden. Samtidig har den skabt en gråzone, hvor handicappede, psykisk syge og andre udsatte grupper havner mellem to stole på grund af tvister mellem amt og kommuner. Sager kastes frem og tilbage mellem amt og kommune, og hvis der mangler oplysninger i en sag, så starter sagen helt forfra.

Der er faktisk ikke noget at råbe hurra for, ikke på nuværende tidspunkt.

Et af problemerne er, at flere amter og kommuner simpelt hen ikke kan samarbejde. Andre steder går det gnidningsløst, så sagsbehandlingerne er altså afhængig af, hvor i landet man bor.

Flere og flere kommuner opretter egne sociale tilbud som alternativ til amtets eller de private, og det synes vi er bekymrende, fordi den brede vifte af tilbud forsvinder. Det er bare så ærgerligt.

Grundtakstmodellen er en reform af meget store dimensioner, så det er da helt oplagt, at der også vil være store indkøringsvanskeligheder. Det havde vi forudset i Dansk Folkeparti.

Det er umuligt at drage nogle håndfaste konklusioner om effekten af reformen efter de 1½ år, der er gået, siden den trådte i kraft. Og om reformen samlet set vil blive en succes eller fiasko, vil tiden vise.

Der er sat et kæmpe apparat i gang i forbindelse med grundtakstmodellen. Så det er ikke bare lige at afvikle modellen. I alle landets amter og kommuner sidder der en masse medarbejdere og arbejder på højtryk med at implementere grundtakstmodellen, og der er nedsat regionale udviklingsråd, som skal følge implementering på tæt hold.

Vi mener, at en afskaffelse af reformen på nuværende tidspunkt vil skabe totalt kaos. Men de problemer, vi har nu, skal selvfølgelig løses. Så vi vil fra Dansk Folkepartis side opfordre socialministeren til at komme på banen meget hurtigt og få rettet op på reformens skavanker. Så vil tiden vise, om den skal bestå, eller den skal afvikles.

I Dansk Folkeparti mener vi imidlertid, at det vil være sundt fornuft at afvente Strukturkommissionens arbejde. Vi ved ikke, hvordan strukturen bliver for fremtiden, men hvis det går, som Dansk Folkeparti håber, så skal amterne nedlægges, og så skal vi i den forbindelse tage stilling til byrdefordelingen herunder grundtakstmodellen. Så på den baggrund må vi afvise forslaget.

Charlotte Dyremose (KF):

Også i Det Konservative Folkeparti har vi selvfølgelig læst bemærkningerne til det her beslutningsforslag grundigt og er faktisk nået lidt til den konklusion, at man jo kan læse i bemærkningerne til beslutningsforslaget, hvorfor man ikke skal støtte det.

Situationen er jo den, at grundtakstmodellen for det første skal revideres i 2004-05, og for det andet ved vi alle sammen, at der arbejdes på en strukturreform. Vi ved, at Strukturkommissionen er i gang, og det er også i Det Konservative Folkeparti vores forventning, at det vil betyde væsentlige ændringer af også den måde, man arbejder med socialt udsatte grupper.

Det er tidligere blevet nævnt, hvordan man i Viborg Amt har konkluderet, at vi endnu ikke kan sige nok om, hvordan reformen virker. Og ud over det er der så et citat fra en romersk embedsmand, som siger:

»Vi arbejdede hårdt, men hver gang vi begynder at fungere, blev nye planer om omorganisering iværksat. Jeg lærte senere i livet, at vi er tilbøjelige til at møde enhver ny situation gennem omorganisering. Og jeg lærte også, hvilken vidunderlig metode dette er til at skabe illusion om fremgang, mens det i virkeligheden forårsager kaos, ineffektivisering, demoralisering.«

Det virker lidt, som om det er det, SF forsøger at gøre med det her beslutningsforslag. Nu skal vi bare ændre. Vi har ikke rigtig noget vidensgrundlag. Vi har endnu ikke fået de nødvendige konklusioner om, hvordan det fungerer. Vi har ikke ventet, før vi allerede arbejder frem mod en revision af loven. Vi venter ikke på det grundige arbejde, der i øjeblikket foregår i Strukturkommissionen. Nej, nu forsøger vi bare at ændre for ændringens, for synets skyld, og for at skabe den her illusion af fremgang.

Kl. 13.45

Det er som sagt ikke den måde, vi ønsker at arbejde i Det Konservative Folkeparti. Vi har nemlig nu fået en regering, som virkelig ønsker at komme bureaukratiet til livs, som virkelig vil sætte fingeren på de ting, der er et problem både for borgerne, der jo er afhængige af, at reformen fungerer, at de kan få de tilbud, som de har brug for, og for de mennesker, der hver dag sidder og forsøger at gøre alt, hvad de har lært i deres faglighed, for at placere de her mennesker de rigtige steder på baggrund af de retningslinjer, som vi udstikker her fra Folketinget.

Jeg mener, at vi skylder begge grupper, at vi gør arbejdet grundigt, når vi overvejer, hvordan strukturerne skal være i fremtiden, og hvordan vi i fremtiden kan sikre de bedste tilbud til de mennesker, der er berørt.

Derfor ønsker vi i Det Konservative Folkeparti at vente til revisionen i 2004-05, men vi ønsker så sandelig også, inden vi begynder at lave ændringer, at tage hensyn til Strukturkommissio-

nens arbejde, herunder vores forventning om, at vi nu langt om længe får amterne nedlagt.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes altid, det er fint, når der er plads til humor i politik, og jeg må indrømme, at jeg havde meget besvær med at holde mig dernede på bænken, da jeg hørte, at det var vigtigt for regeringen at komme bureaukratiet til livs, mens vi diskuterer grundtakstforslaget.

Jeg vil bare bede fru Charlotte Dyremose bekræfte, at indenrigsministeren har bedt om forslag ude fra kommuner og amter om, hvad man kunne gøre i forhold til det omsiggribende bureaukрати. Hvad er nummer 1 på den hitliste over forslag, som kommuner og amter gerne vil have at man rører ved? Jeg er sikker på, at socialministeren ved det, hvis fru Charlotte Dyremose ikke ved det.

Men jeg kan lige så godt afsløre hemmeligheden. Det, man beder om fra de fleste amter og kommuner, er, at der gøres noget for at få fjernet grundtakstmodellen, fordi det er det mest bureaukratiske, som de der folk ude i kommuner og amter endnu er blevet mødt med. Derfor synes jeg, at det var så morsom en bemærkning, fru Charlotte Dyremose kom med, at jeg havde svært ved at lade være med at grine, men jeg er kommet over det igen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Vi kan så også lave gættelege om, hvilken regering der var ved magten på det tidspunkt, hvor den blev gennemført, men det er jo sådan set ligegyldigt. Vi har jo ønsket, at alle de partier, der har stemt for grundtakstmodellen, forsøger at skabe den størst mulige faglighed i de her sager, som jo er meget komplicerede sager.

Jeg er da glad for, at hr. Villy Søvndal får understreget, at indenrigs- og sundhedsministeren, som jo er en del af den regering, jeg omtaler, som forsøger at komme bureaukratiet til livs, netop er så interesseret i at komme bureaukratiet til livs, at han også beder om input til at få hjælp til det. Det er jo det, alle ministre i denne her regering har gjort, netop fordi vi ønsker at komme bureaukratiet til livs.

Jeg har ikke på noget tidspunkt afvist, at der skulle ske ændringer i grundtakstreformen, for det er klart, at vi ønsker at gøre den så god som muligt, både for dem, der arbejder med den fag-

ligt til daglig, og for dem, der er berørt af den, fordi de f.eks. er socialt belastede.

Men det ændrer altså ikke ved, at vi ønsker, og det er sådan generelt for Det Konservative Folkeparti, at gøre arbejdet grundigt. Derfor ønsker vi ikke at tage forhastede beslutninger ud fra et grundlag, der ikke er eksisterende endnu, specielt når vi ved, at der kommer en konklusion fra Strukturkommissionen, specielt når vi ved, at der kommer til at foreligge noget materiale, hvor vi sort på hvidt kan se, hvordan det går med grundtakstmodellen, og hvilke ændringer der eventuelt vil være hensigtsmæssige.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det er jo ikke rigtigt, at den her debat foregår på baggrund af nogle gisninger og uden viden. Den her debat foregår på baggrund af, at 14 regionale udvalg har indberettet, hvordan grundtakstmodellen ude i virkelighedens verden fungerer. De melder om bureaukрати, de melder om længere ventelister, de melder om øget usikkerhed retssikkerhedsmæssigt, og de melder, at de ikke synes, det fungerer.

Når man så oven i købet, som fru Charlotte Dyremose også medgiver, beder kommuner og amter skrive ind om, hvad der er det største bureaukratiske problem, og når de peger på, at det største bureaukratiske problem, vi overhovedet har, er grundtakstmodellen, så forstår jeg simpelt hen ikke en tale om, at man gerne vil bureaukratiet til livs.

Man har været med til at skabe et kæmpebureaukрати, ganske vist under en anden regering, men De Konservative har jo stemt for. Så kommer der et forslag fra nogle, der altid har bekæmpet bureaukratiet, om at komme bureaukratiet til livs, og så vil man alligevel ikke være med. Det synes jeg ikke er sammenhængende.

Kl. 13.50

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Kan vi ikke blive enige om, som det også er fremgået under tidligere indlæg i den her debat, at der altså er peget på både positive og negative sider af grundtakstmodellen? Er det så ikke lige hensigtsmæssigt, at den får lov til at virke, inden vi begynder at konkludere?

Det er vel ikke så mærkeligt, at det skaber nogle problemer, når man skal til at agere under nye retningslinjer. Det kan vel ikke undre nogen, at det selvfølgelig skaber problemer visse steder.

Men der bliver samtidig peget på, at den sandelig også har positive sider.

Derfor er det, at vi fra konservativ side mener, at det er ret fornuftigt at få ordentligt materiale ind, så vi kan se, hvad der er godt, og hvad der er skidt, og at vi derefter af hensyn til dem, den vedrører, kan tilpasse modellen til at blive bedst mulig.

Formanden:

Så er det hr. Villy Søvndal for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Nu er det jo ikke den mest folkelige sag, vi har med at gøre, for det er lidt svære ting, vi diskuterer. Derfor synes jeg, at den til enhver tid siddende regering drager en ganske urimelig nytte af, at folk ikke altid ved, hvad der er skrevet, heller ikke i lange rapporter.

Jeg vil godt sige, at det største chok, jeg nogen sinde har fået som politiker, var den aften, hvor Socialministeriet udsendte en pressemeddelelse, hvori der stod, at der var meget stor ros til grundtakstmodellen. Jeg har siddet og læst de samme rapporter og er kommet frem til det stik modsatte resultat.

Jeg blev så ophidset, at jeg var nødt til der midt om natten at skynde mig at skrive en pressemeddelelse for at give et lidt mere retvisende billede. Sagen er, at 90 pct. af indlæggene i vurderingerne udefra er kritiske vedrørende det, der sker, og det er ikke startproblemer, men indbyggede problemer.

Det er indbyggede problemer, hvor hensigten jo er, og det er det, som man ikke vil vedstå, at indsnævre antallet af tilbud, fordi hovedhensigten er at få de økonomiske udgifter på de her områder ned. Men det vil man ikke sige åbent, og derfor bliver det en lidt formummet diskussion.

(Kort bemærkning).

Charlotte Dyremose (KF):

Til hr. Villy Søvndal: Det der med at dække sig ind under, at det er en teknisk debat, er udmærket, for det er jo helt rigtigt, at det er en meget teknisk og meget kompliceret debat. Men virkeligheden er jo også den, at der er draget både positive og negative konklusioner i forhold til den her nye model.

Som hr. Villy Søvndal selv har skrevet i beslutningsforslagets bemærkninger, så siger man

bl.a. i Viborg Amt, at det er for tidligt at drage håndfaste konklusioner. Derfor ønsker vi heller ikke at gøre det på nuværende tidspunkt, hvor vi ikke har mulighed for at drage de håndfaste konklusioner. Så bliver det sådan noget med, at vi er nogle, der føler, og nogle, der tror.

Var det ikke bedre at finde ud af, hvad der virker, og hvad der ikke virker, og så føre politik ud fra det, sådan at vi hverken sætter brugerne af systemet eller behandlerne i systemet i den situation, at de aldrig ved, hvad de har at holde sig til? Skulle vi nu ikke lige give dem mulighed for at benytte sig af de her regler og give dem mulighed for at indberette, hvad der virker, og hvad der ikke virker, og så føre vores politik på baggrund af det?

Formanden:

Så kan vi gå videre i ordførerrækken.

Margrethe Vestager (RV):

Jeg tror ikke, at nogen lovgivning i nyere tid følges så nøje som lovgivningen om grundtakstmodellen. Og dermed kan man også sige, at SF på den måde har fået og får materiale til fortsatte genfremsættelser af beslutningsforslaget, da der jo vil komme rapport på rapport, som med stor omhu undersøger, hvordan reformen faktisk fungerer.

Ikke desto mindre synes jeg at være ret godt dækket ind af ministerens fremstilling både i forhold til det holdningsmæssige og i forhold til det økonomiske. For jeg synes, at når alt er sagt her i salen, skal man huske, at det faktisk ikke kun handler om økonomi, men også om måden, som tingene foregår på.

Det, der jo er glemt midt i implementeringen af den nye reform, er, at det faktisk var ret slemt før, hvor amter og kommuner skændtes, så det føg, hvor den ene klagede over den anden og den anden klagede over den ene, og hvor brugernes behov ikke var det centrale.

Hermed også være sagt, at vi afventer den samlede evaluering, og vi vil se på den med helt åbne øjne, for, som vi også sagde, så forsøger vi ikke her undervejs at slå os op på, at det er fantastisk, eller det er enestående, og at det aldrig er set bedre.

Tværtimod vil vi med åbent sind forholde os til de konflikter og problemer, der måtte være, når vi kan se, hvordan det reelt tegner sig, sådan som det selvfølgelig må være, når en ny reform skal gøres til virkelighed. Der vil være problemer, som vi også får registreret, ligesom der

langsomt begynder at tegne sig det, som faktisk var reformens mening og målsætning.

Kl. 13.55

Dermed også være sagt, at vi næste gang, SF fremsætter forslaget, måske vil have et andet svar til det, fordi vi vil have et bredere grundlag, fordi denne meget, meget omhyggelige lovovervågning faktisk giver os mulighed for at få det.

På den baggrund kan Det Radikale Venstre ikke støtte beslutningsforslaget, som det foreligger.

Line Barfod (EL):

Enhedslisten er imod øget bureaukrati, imod pengesforbrug, der ikke kommer borgeren til gode. Grundtaksmodellen er netop et redskab til at skabe mere papir og give forøgede muligheder for kassetænkning.

I Enhedslisten ønsker vi at sætte mennesket før systemet. Vi vil skaffe reel hjælp og støtte-muligheder for mennesker. Når børn f.eks. har brug for hjælp til at bo andre steder end sammen med deres forældre, er det en smertefuld proces for både børn og voksne. Vi mener, det er helt forkert at putte dem ind i systemkasser skabt af mennesker bag skriveborde langt fra virkeligheden og langt fra den smertefulde proces. Faktisk er jeg indimellem lidt forundret over, at alle partier til højre for SF har støttet forslaget.

Mens Socialdemokraterne og De Radikale dannede regering, skabte man denne tåbelige model. Det er nu indlysende klart, at det er gået, som Enhedslisten forudså. I en undersøgelse udarbejdet af en række fagforeninger og De Samvirkende Invalideorganisationer udtaler en kommune, at grundtaksmodellen er et bureaukratisk helvede. Undersøgelsen påpeger derudover, at sagsbehandlingstiden for borgeren ofte er forlænget, hvilket vi også har været inde på tidligere i debatten.

Når sagsbehandlingstiden for borgeren bliver forlænget, er det det samme som dårlig service, og det er samfundsøkonomisk dyrt. I mange af de sager, der er tale om, vil der være en stor fordel i at finde en løsning og en holdbar løsning meget hurtigt.

Det fremgår også af undersøgelsen, at borgeren i de amtslige afgørelser er uden mulighed for direkte medvirken, på trods af at retssikkerhedsloven og serviceloven siger, at borgeren skal have indflydelse. Her er der i høj grad tale om, at det får betydning for både psykisk syge og udviklingshæmmede.

Det fremgår også af undersøgelsen, at det er uklart for borgeren, hvordan man klager og får aktindsigt, og hvilken instans der egentlig er ansvarlig for afgørelserne. Man behøver altså ikke at være advokat for at forstå, at sådan nogle systemer, som man har opbygget her med grundtaksmodellen, gør borgerne til katebald i systemet, og at deres retssikkerhed bliver reelt ikkeeksisterende.

Det fremgår også af undersøgelsen, at udbudsviften er blevet mindre, hvilket selvfølgelig også har sammenhæng med den alt for stramme økonomi for amter og kommuner, som samtidig er indført af regeringen og Dansk Folkeparti.

Det betyder, at de individuelle hensyn bliver mindre, og der er da slet ikke tale om frit valg. Det er jo også fremgået af nogle af de sager, vi har kigget på, hvor man nogle steder har valgt at sige, at man slet ikke vil acceptere de tilbud, som kommunerne valgte, fordi amtet fastholdt at ville bruge sine egne. Den type kassetænkning fremmer denne model desværre i stedet for at fremme, at man ser på, hvad der er bedst for det enkelte menneske.

Så grundtaksmodellen betyder, at borgerne får en dårligere service, de ansatte får dårligere arbejdsvilkår, organisationerne samarbejder langsommere og dårligere, og samfundsøkonomisk er det dyrere.

De mange partier, der har støttet grundtaksmodellen, bliver ved med at tale om, at det er startvanskeligheder, børnesygdomme osv., men hvis man kigger ud af vinduet, lytter til de brugerorganisationer, der udtrykker bekymring og kritik, kan man også se, at det her er noget, der følger med modellen, og som vi ikke kan håbe på bare forsvinder af sig selv.

Derfor støtter Enhedslisten selvfølgelig forslaget fra SF om at få afskaffet grundtaksmodellen.

Tove Videbæk (KD):

Før behandlingen af B 18 her i dag har jeg kigget lidt i debatten fra den 28. februar 2001, hvor L 162 om indførelse af en grundtaksmodel var til første behandling.

Kl. 14.00

Kristendemokraterne, dengang Kristeligt Folkeparti, stemte gult til forslaget, idet der var megen usikkerhed om, hvordan det hele ville komme til at virke.

Der var mange forhåbninger og forventninger og rosende ord i debatten dengang, og jeg tror, at en del af ordførerne, som udtalte disse,

må være temmelig skuffede her og nu. For det er jo ingen hemmelighed, at der i de næsten 2 år, hvor grundtakstfinansieringen har huseret, har været megen uro på det her område.

Det, der trøster mig ved at læse den første debat om sagen, er, at de fleste partier – både dem, der var i regeringen, og også nogle uden for regeringen – der gik ind for reformen, også sagde i debatten dengang, at man ville være rede til at lave ændringer, hvis det viste sig undervejs, at der kom nogle utilsigtede konsekvenser. Det må jo så bestemt være nu, og dermed må det være på tide at få lavet disse ændringer, for der har så sandelig været en del utilsigtede konsekvenser.

I Socialudvalget har vi haft adskillige deputationer og samråd med ministeren om sagen, fordi der i den grad har været utilsigtede konsekvenser. Den værste af disse konsekvenser er for mig, at der på en eller anden måde er sket det i processen, at tilbuddet til borgere, der har brug for at komme på opholds- eller behandlingssteder, er blevet meget dårligere.

Udbuddet er blevet indsnævret, mindre institutioner er lukket, der er blevet færre muligheder for frit valg for borgerne. De grelleste eksempler har vi, som det er nævnt, fra Ribe Amt, hvor amtet har været meget modvilligt og ikke har villet bruge private opholdssteder eller selvejende institutioner, hvis amtet selv havde et eller andet sted, en borger kunne sendes hen, trods det at disse sidste måske var dyrere end de private. Og så i et borgerligt ledet amt, det forstår man ikke rigtig!

Omtalte amt har konsekvent brugt kattelømmen »kan« i stedet for »skal« vedrørende amtslig medfinansiering i sager, der er berørt af private opholdssteder. Alt sammen, fordi kommuner og amter i højere grad end tidligere prioriterer økonomi frem for faglighed, og hvad der er bedst for den enkelte borger. Dette kommer også frem, og parterne erkender det jo selv, i de redegørelser, som de regionale udviklingsråd har skrevet. Nogle kommuner og amter finder naturligvis ud af det og sætter borgeren i centrum, men de fleste gør ikke.

Hvis man troede, at denne finansieringsmodel ville udrydde kassetænkning mellem kommuner og amter, må man jo være dybt skuffet, efter at have modtaget redegørelserne fra de regionale udviklingsråd. I dette forløb har også selve samarbejdet mellem kommuner og amter fået tilføjet nogle skår. Flere siger, at det gode samarbejde, man tidligere havde, har lidt under arbejdet med at indføre denne reform.

Derudover har der været lange ventetider, og disse ventetider skyldes ikke alene handlingsplanerne, men også at sagerne er sendt frem og tilbage mellem kommuner og amter i flere omgange. Så grundtakstfinansiering har bl.a. medført øget bureaukrati, forlængede sagsbehandlingstider, ødelæggende kassetænkning, forringet retssikkerhed, færre valgmuligheder for den enkelte borger osv., osv.

Jeg ser derfor frem til, at der bliver indført ændringer i lovgivningen inden længe, men indtil jeg ser disse ændringer, ønsker jeg grundtakstmodellen hen, hvor peberet gror. Derfor er vi positive over for forslaget her i dag, selv om jeg ved hjælp af en ganske lille lommeregner godt kan regne ud, at forslaget ikke bliver vedtaget.

Men jeg vil ligesom Dansk Folkepartis ordfører opfordre ministeren til at sætte turbo på arbejdet med at få lavet ændringerne i loven om grundtakstfinansiering til gavn både for den enkelte borger, for opholdssteder og behandlingssteder og også for samarbejdet mellem kommuner og amter.

Som en sidste bemærkning kan jeg sige, at jeg håber, at vi i det her forløb også får den udligningsreform, som amter og kommuner og vi her i Folketinget jo er blevet lovet, også i forbindelse med indførelsen af grundtakstreformen, for denne udligningsreform kunne helt grundlæggende rydde en del af problemerne med grundtakstfinansieringen af vejen for amter og kommuner.

Formanden:

Så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Villy Søvnald.

Villy Søvnald (SF):

Først tak for debatten om noget, der jo er væsentligt alene af den grund, at det samfundsøkonomisk andrager et beløb i størrelsesordenen 17-18 mia. kr. Det vedrører i øvrigt de allerdårligst stillede, vi har i samfundet. Vi taler sindslidende, vi taler misbrugere, vi taler handicappede, vi taler hjemløse, vi taler de mest udsatte anbragte børn, vi har.

Kl. 14.05

Jeg skal også starte med at takke for støtten fra Kristendemokraterne og fra Enhedslisten.

Da vi i sin tid vedtog loven om grundtakstmodellen, er det rigtigt, at vi fra SF's side advarede, oven i købet i meget skarpe vendinger,

imod konsekvenserne af det, der ville komme til at ske. Desværre fik vi fuldstændig ret.

Man kan sige, at det er sådan, at en ulykke sjældent kommer alene, og der var vel to ting, der trådte i kraft næsten samtidig. Den ene var grundtaksmodellen, og den anden var, at vi fik en borgerlig regering støttet af Dansk Folkeparti. Det er vist det, man med sociale termer kalder at være samspilsramt, når man bliver udsat for sådanne to ting på én gang.

Jeg vil gerne erkende, at når man så samtidig får en regering, der i den grad drokler ned for den offentlige økonomi og strammer til, som regeringen har gjort med støtte fra Dansk Folkeparti, er det klart, at grundtaksmodellen lige præcis passer til det, man nu skal i gang med. Den er det mest virksomme instrument, der nogen sinde er opfundet til at sænke de sociale udgifter, og sådan har den også virket.

Hvordan gør man så det i praksis? Jo, det ene er, at når én melder sig, som har brug for et tilbud, så går der i dag langt, langt længere tid, inden den sindslidende, inden den hjemløse, inden den handicappede, inden det barn, der har brug for en anbringelse, får sit tilbud. Det sparer man penge på. Og det er klart, at hvis man ser socialpolitikens succes afhængigt af, hvor lidt man kan slippe af sted med at betale, som den nuværende regering og Dansk Folkeparti jo gør, har det jo på den måde været en succes – det, at man nu har fået et instrument, der hedder meget lang ventetid, betyder, at man kan spare penge.

Det er også derfor, jeg synes, at mange af ordførerne holdt fantastisk systemorienterede indlæg – specielt Venstre og De Konservative – der byggede på, at alt, hvad der var godt for systemet, var socialpolitisk godt. Det er da ikke godt for de mennesker, der skal vente langt, langt længere tid på et tilbud – sagt til Venstres, De Konservatives og Dansk Folkepartis ordførere.

Det andet, der går igen i de tilbagemeldinger, vi har fået, er, at det her, som også fru Tove Videbæk gjorde opmærksom på i sin ordførertale, betyder en systematisk indskrænkning af tilbud. Vi er altså i en situation, hvor alle ikkehandicappede, ikkeudsatte grupper tilbydes frit valg på alle hylder, mens der for de mest sårbare grupper, vi har i samfundet, dem, der allermost har brug for, at der er forskellige tilbud, er opfundet en model med det her, der indsnævrer tilbudde-

Hvorfor gør den det? Fordi økonomien spiller så dominerende en rolle, at det jo ikke alene er Ribe Amt, der er i færd med at samle handicappede på centralinstitutioner, den præcis samme bevægelse er i gang i Storstrøms Amt, den præcis samme bevægelse er i gang i Vestsjællands Amt.

Det vil sige, at de af os, der har brugt mange år på at kæmpe for, at handicappede skulle have et liv så tæt på det normale som muligt, nu kan iagttage, at vi er tilbage ved de store centralinstitutioner med grundtaksmodellen plus den borgerlige regerings økonomi som hovedinstrumenterne i det.

Det er ikke en social jubelhistorie, det er det modsatte. Derfor undrer det mig egentlig lidt, at der er så stor begejstring blandt ordførerne over den tilbagegang, som vi altså oplever.

Den tredje konsekvens har jeg redegjort for: bureaukratiet. Jeg blev så glad, da jeg modtog den her blå pjece fra regeringen i Venstres farve, der hedder »Mindre bureaukrati – helt enkelt!«, og jeg tænkte, at når man slår op i den, så er det klart, at det første, man støder på, er, at nu skal grundtaksmodellen afskaffes. Men nej, jeg læste den igen og fandt det ikke, og det synes jeg er underligt, for regeringen ved jo godt, at det bedste ønske fra kommuner og amter er at få afskaffet det her bureaukrati. Så skriver man lidt om nogle småting, som reelt ingen betydning har, i en pjece. Det er da lidt underligt, når man nu selv har bedt om input udefra, og det, man fik at vide, var: Afskaf den grundtaksmodel af bureaukratiske grunde.

Det fjerde, jeg vil pege på, er retsikkerheden, som man har tegnet for de her grupper. Det er usikkert, hvem der træffer afgørelse, det er usikkert, hvem man skal klage til. Alene den lange ventetid er i sig selv med til at forøge retsikkerheden for de mest sårbare grupper, vi har.

Jeg vil derfor runde af med at sige, at jeg synes, det ville klæde Folketinget at påtage sig sit ansvar over for de allerdårligst stillede grupper, vi har. De er ramt af to ulykkelige begivenheder på én gang, en grundtaksmodel og en borgerlig regering. Derfor går det så skidt for dem, som tilfældet er i øjeblikket.

Kl. 14.10

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 21:

Forslag til folketingsbeslutning om børns rettigheder i samfundet.

Af Anne Baastrup (SF) m.fl.
(Fremsat 22/10 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Folketinget har tidligere behandlet beslutningsforslag, der i forskellig form indholdsmæssigt rummer dette forslag, og i den forbindelse har jeg allerede tilkendegivet regeringens holdning til udvikling af børns rettigheder i samfundet. Det er jeg og regeringen nemlig positive over for. Blot mener jeg, at vi skal have et ordentligt grundlag for at kunne træffe nogle beslutninger, og det er jo så det, vi er i gang med at tilvejebringe.

I forbindelse med behandlingen af beslutningsforslag nr. B 141 om en børneombudsmand i folketingsåret 2002-03 tilkendegav jeg, at jeg allerede havde besluttet at iværksætte en afdækning af børns klagemuligheder i konkrete tilfælde og børns kendskab til eksisterende klagemuligheder. Hvis den afdækning viser behov for ændring af klagemulighederne, vil jeg tage relevante initiativer. Formen for ændringer vil afhænge af, i hvilken situation børns individuelle klageadgang ikke er tilstrækkelig.

Jeg har derfor bedt Styrelsen for Social Service om i samarbejde med Børnerådet at forestå denne afdækning af børns individuelle klagemuligheder og af børns kendskab til disse. Den kortlægning forventer jeg at modtage her i løbet af november 2003, og materialet vil herefter indgå i grundlaget for mine videre overvejelser om

behovet for ændringer af børns individuelle klagemuligheder.

Det skal også ses i sammenhæng med overvejelserne om en anbringelsesreform, hvor jeg ønsker, at der bl.a. bliver set på anbragte børns mulighed for at klage. Som jeg tidligere har bebudet, vil jeg inddrage de øvrige partier i arbejdet med en anbringelsesreform, og jeg ser derfor frem til positive drøftelser om dette i meget nær fremtid.

Med dette beslutningsforslag foregriber SF resultaterne af det arbejde, jeg allerede har igangsat, og forsøger at fremskynde beslutninger, som jeg ønsker et bredere grundlag for at kunne tage stilling til, og derfor må jeg umiddelbart afvise forslaget, selv om jeg synes, der er sympatiske takter i forslaget, som jeg godt tror, vi kan finde en løsning på – bare ikke lige nu.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg takker for ministerens positive tilsagn om de to sidste pinde, men med hensyn til den første pind, at børn og unge inddrages og høres i beslutninger, der har betydning for dem, hørte jeg ikke nogen kommentarer, nogen reaktion fra ministerens side.

Så vil jeg da godt efterlyse, om ministeren vil arbejde for, at børn og unge inddrages og høres i beslutninger, der har betydning for dem. Børnerådet har jo lavet en lang række eksempler på, hvordan man kan gøre det, og vi havde også i vores sidste beslutningsforslag bud på, hvordan man kunne gøre det, ud over de forslag, vi har her i bemærkningerne til forslaget. Men det undrede mig, at ministeren sprang det element over.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg er meget positiv med hensyn til at gennemgå den liste, som Børnerådet har lavet. Jeg synes allerede, vi er kommet et skridt nærmere med ændringen sidste år, hvor vi siger, at alle børn, der skal anbringes, skal høres og ikke bare få deres sag gennemgået. Men så længe det ikke vil medføre øget bureaukrati og længere ventetider, så synes jeg, det er en god idé.

Jeg har også på baggrund af det børnetopmøde, der var sidste år i New York i FN-regi, taget initiativ til, at vi har nedsat et børnepanel, der skal høres i al den lovgivning, der har med børn at gøre, for også på den måde at sikre os en endnu mere kvalificeret høringspart, end dem vi al-